Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Russu Natalia

Dosarul nr. 2r-2381/24
(2-24052363-02-2r-16082024)

D E C I Z I E

16 ianuarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

examinând fără participarea părților, recursul declarat de avocatul Iurie Chirica în interesul lui Lozan Andrei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Potapkin Igori împotriva lui Lozan Andrei și notarului public***** cu privire la constatarea nulității testamentului nr. 1-516 din 6 octombrie 2022, declararea lui Lozan Andrei ca fiind succesor nedemn cu decăderea din dreptul de moștenire, recunoașterea dreptului la moștenire a lui Potapkin Igori și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024, prin care s-a admis cererea cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii,-

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. La 14 mai 2024 Potapkin Igori a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lozan Andrei și notarului public***** cu privire la constatarea nulității testamentului nr. 1-516 din 6 octombrie 2022, declararea lui Lozan Andrei ca fiind succesor nedemn cu decăderea din dreptul de moștenire, recunoașterea dreptului la moștenire a lui Potapkin Igori și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. La 26 iunie 2024, reprezentanții reclamantului Potapkin Igor, avocatul Cadîlba Vitalie și avocatul stagiar Vasiloi Dinu, au depus cerere cu privire la asigurarea acțiunii, în motivarea căreia au invocat că la 26 martie 2024 Potapkin Igor a depus la notarul ***** declarația de acceptare a moștenirii legale și a solicitat deschiderea procedurii succesorale după decesul tatălui, *****, născut la *****, cu locul reședinței obișnuite în Republica Moldova, mun. *****, str. ***** La 22 aprilie 2024 notarul***** a refuzat deschiderea procedurii succesorale, acceptarea moștenirii legale și eliberarea certificatului de moștenitor.
3. La 8 mai 2024 Potapkin Igor a solicitat autentificarea declarației de acceptare a moștenirii și eliberarea certificatului de moștenitor și moștenitor legal, iar în caz de refuz – emiterea

unei încheieri cu privire la refuzul și/sau suspendarea/amânarea eliberării lui Lozan Andrei a certificatului de moștenitor și acceptarea moștenirii testamentare de ultimul, însă la 25 mai 2024, prin răspunsul *****notarul*****, fără a emite act administrativ (încheiere), a refuzat acceptarea moștenirii de facto, cât și a moștenirii legale cu eliberarea certificatului de moștenitor și emiterea încheierii privind suspendare și/sau amânarea eliberării lui Lozan Andrei a certificatului de moștenitor și autentificare acceptării de moștenire de ultimul, drept motiv fiind indicat faptul că acesta nu a prezentat în acest sens o încheiere a instanței de judecată.

4. Au indicat că conform art. 9 din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, dacă până la expirarea termenului, persoana interesată nu va prezenta notarului încheierea instanței de judecată privind suspendarea întocmirii actului notarial sau îndeplinirii acțiunii notariale, notarul întocmește actul sau îndeplinește acțiunea notarială solicitată, ceia ce denotă că Lozan Andrei va putea să obțină toate drepturile patrimoniale, inclusiv cu drept de înregistrare după sine și vânzare terțelor persoane, ce de facto la moment nu a fost stabilit cu drepturi patrimoniale asupra unei persoane concrete, iar aceste circumstanțe și consecințe ulterior nu vor permite executarea hotărârii de judecată.
5. În final, în temeiul art. 174-175 din Codul de procedură civilă, art. 9 din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, au solicitat aplicarea măsurilor de asigurare prin suspendarea sau amânarea întocmirii actului notarial și îndeplinirii acțiunii notariale, și anume a autentificării notariale a acceptării calității de moștenitor de către Lozan Andrei, emiterii și eliberării certificatului de moștenitor pe numele pârâtului Lozan Andrei, în baza dosarului succesoral a defunctului *****, decedat la *****, până la emiterea încheierii irevocabile de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii notariale sau în temeiul hotărârii judecătorești definitive.
6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024 s-a suspendat întocmirea actului notarial și îndeplinirea acțiunii notariale, și anume autentificarea notarială a acceptării calității de moștenitor de către Lozan Andrei, emiterea și eliberarea certificatului de moștenitor pe numele pârâtului Lozan Andrei, în baza dosarului succesoral a defunctului ***** (născut la *****, decedat la *****) până la emiterea încheierii irevocabile de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii notariale sau în temeiul hotărârii judecătorești definitive.
7. Pentru a da o astfel de soluție instanța, reținând prevederile art. 9, 73 din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, art. 2549 Cod civil, a conchis asupra raționalității şi temeiniciei cerințelor solicitantului despre aplicarea măsurilor de asigurare, precum și asupra corelației dintre măsura de asigurare solicitată și obiectul acţiunii înaintate, asigurarea acțiunii fiind o modalitate de a asigura drepturile și interesele legitime ale reclamantului în prezenta speță.

Solicitarea recurentului:

8. Nefiind de acord cu încheierea instanței, avocatul Iurie Chirica în interesul lui Lozan Andrei, la 17 iulie 2024, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024, solicitând casarea acesteia și soluționarea problemei prin respingerea cererii privind aplicarea măsurilor de asigurare a acțiuni în sensul solicitat.

Argumentele părților:

9. În motivarea recursului, a menționat că inițial, reclamantul Potapkin Igori a solicitat punerea sechestrului pe bunurile averii succesorale a defunctului *****, în particular pe ***** situat în mun. *****, str.*****, cu obligarea pârâților Lozan Andrei și notarului public***** a lua toate măsurile pentru păstrarea lor intactă și interzicerea înstrăinării lor până la pronunțarea hotărârii judecătorești definitive și irevocabile pe cazul dat, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediu Centru) din 27 mai 2024 a fost respinsă cerere de asigurarea ca neîntemeiată.
10. La 26 iunie 2024 reclamantul Potapkin Igori, prin intermediul reprezentanților săi, a depus prezenta cerere de asigurare a acțiunii, anexând aceleași înscrisuri ca și la cererea de asigurare inițială, cu excepția scrisorii notarului***** nr. 172 din 25 mai 2024.
11. În continuare, fără a prejudicia fondul cauzei, a menționat că prin cererea de chemare în judecată reclamantul Potapkin Igori a formulat mai multe revendicări contradictorii, care nu sunt de competența instanței judecătorești: a) nu este clară poziția reclamantului și, în special, dacă în privința actului juridic – testamentului nr. 1-516 din 6 octombrie 2022 se solicită constatarea nulității (nulitatea absolută) sau se solicită anularea actului contestat (nulitatea relativă), or se invocă mai multe motive de drept care se exclud reciproc; b) nu este clară poziția reclamantului privind declararea pârâtului Lozan Andrei ca fiind moștenitor nedemn cu decăderea lui din dreptul la moștenire, or în acest caz reclamantul recunoaște valabilitatea testamentului întocmit pe numele lui Lozan Andrei; c) procedura succesorală reieșind din prevederile art. 2541 Codului civil și art. 68 Legii privind procedura notarială nr. 246/15 noiembrie 2018 este de competența notarului și nu a instanței judecătorești.
12. A indicat că de competența instanței sunt soluționarea cauzelor apărute din procedura succesorală în condițiile în care apare un litigiu dintre moștenitori sau sunt contestate acțiunile notarului care administrează cauza succesorală. Prin urmare, instanța nu este în drept a considera că momentul deschiderii moștenirii devoluțiunea a avut loc în folosul reclamantului Potapkin Igori, constatând și recunoscând astfel dreptul la moștenire a reclamantului Potapkin Igori.
13. A relevat că competența privind confirmarea calității de moștenitor o are notarul în cadrul procedurii succesorale, care este chemat în condițiile legii să stabilească tot cercul moștenitorilor după caz.
14. Astfel, a conchis că măsurile asigurării acțiunii urmează a fi strict legate de obiectul examinării cauzei și revendicările formulate, iar în condițiile în care revendicările reclamantului sunt contradictorii, iar o parte din ele nu sunt de competența instanței, apare neclaritatea privind caracterul hotărârii pasibile și cum ea poate fi executată, ca neaplicarea măsurilor de asigurarea acțiunii să împiedice executarea ei.
15. A opinat că reclamantul Potapkin Igori a declarat că recunoaște faptul deschiderii procedurii succesorale la notarul***** în baza testamentului întocmit din numele tatălui său ***** pe numele lui Lozan Andrei, fiind cert faptul că procedura succesorală nu putea fi deschisă și administrată de notarul***** dacă nu ar fi existat declarația din partea lui Potapkin Andrei de acceptare a moștenirii testamentare.
16. În asemenea circumstanțe este discutabil raționamentul solicitării lui Potapkin Igori și încheierea instanței de fond în partea suspendării întocmirii actului notarial și îndeplinirii

acțiunii notariale, și anume autentificarea notarială a acceptării calității de moștenitor de către Lozan Andrei în condițiile în care aceste acte deja s-au executat și au stat la baza inițierii procedurii succesorale.

17. La fel, a indicat că reclamantul Potapkin Igori a anexat adresările sale din 26 martie 2024 și 8 mai 2024, la care notarul Viorica Badalova a eliberat răspunsurile complete și clare, cu explicarea prevederilor Codului civil și Legii 246/2018 pe care reclamantul nu dorește să le respecte.
18. Prin urmare, doar în condițiile în care prin cerere reclamantul a solicitat suspendarea eliberării certificatului de moștenitor, iar notarul a refuzat, atunci în temeiul art. 10 în raport cu prevederile art. 73 Legii 246/2018 reclamantul urma să conteste acțiunile notarului în procedura contenciosului administrativ, unde s-ar putea dispune aplicarea măsurilor de asigurarea acțiunii prin suspendarea eliberării certificatului de moștenitor.
19. Prin referința asupra cererii de recurs, reprezentanții intimatului Potapkin Igor, avocatul Cadîlba Vitalie și avocatul stagiar Vasiloi Dinu, au solicitat respingerea cererii de recurs ca tardivă și nefondată și menținerea încheierii instanței de fond, indicând că de competența instanței țin litigiile succesorale, inclusiv cele legate de suspendarea eliberării certificatului de moștenitor și care includ constatarea nulității absolute a oricărui act juridic, inclusiv a testamentului și declararea unei persoane ca moștenitor nedemn, iar suspendarea acțiunilor notariale în cadrul unui litigiu succesoral este expres prevăzută de lege, nefiind necesară adresarea în instanța de contencios administrativ.
20. De asemenea, au menționat că dovada notificării încheierii prezentă la dosar confirmă că termenul de recurs a expirat la 11 iulie 2024, iar depunerea recursului la 24 septembrie 2024, este tardivă.

Termenul de declarare a recursului:

21. În conformitate cu art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă „*încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol”.*
22. Potrivit art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă *„Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”.*
23. Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă *„termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”.*
24. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, reține că din lucrările dosarului nu urmează data comunicării încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024 recurentului Lozan Andrei și reprezentantului său, avocatului Chirica Iurie.
25. Astfel, Colegiul conchide că recursul declarat de avocatul Chirica Iurie în interesul lui Andrei Lozan la 17 iulie 2024 se consideră depus în interiorul termenului legal.
26. În această ordine de idei, Colegiul respinge ca neîntemeiate, alegațiile reprezentanților intimatului Potapkin Igor, avocatului Cadîlba Vitalie și avocatului stagiar Vasiloi Dinu cu privire la tardivitatea cererii de recurs, or acesta eronat calculează termenul de depunere a recursului din momentul emiterii încheierii în situația în care legea indică expres – din momentul comunicării acesteia.

Aprecierea instanței de recurs:

27. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide recursul întemeiat și pasibil de a fi admis, iar încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024, casată din considerentele ce succed.
28. În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă *,,recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor".*
29. În baza art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă *,,instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluţionând prin decizie problema respectivă".*
30. Potrivit art. 174 din Codul de procedură civilă *,,la cererea participanţilor la proces, judecătorul sau instanţa dispune în aceeaşi zi aplicarea sau neaplicarea măsurilor de asigurare a acţiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului pînă la etapa în care hotărârea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acţiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătoreşti.".*
31. În temeiul art. 175 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă *,,în vederea asigurării acţiunii, judecătorul sau instanţa este în drept*: *b) să interzică pîrîtului săvîrşirea unor anumite acte".*
32. Conform alin. (2) a articolului indicat *,,judecătorul sau instanţa dispune, la cererea participanţilor la proces, aplicarea şi a altor măsuri de asigurare a acţiunii care să corespundă scopurilor specificate la art. 174. Pot fi admise concomitent mai multe măsuri de asigurare a acţiunii dacă valoarea bunurilor sechestrate nu depăşeşte valoarea acţiunii".*
33. În conformitate cu art. 177 alin. (1) din Codul de procedură civilă *,,în cererea de asigurare a acțiunii se indică motivele şi circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii".*
34. În același timp, potrivit art. 5 alin. (2)- (3) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018 ,, *Actul notarial se întocmeşte în formă scrisă, la cererea părţilor, dacă legea nu prevede altfel. Actul notarial se întocmeşte în formă de autentificare, legalizare şi certificare."*
35. Alin. (9) al aceluiași articol indică că ,,*Acţiunea notarială reprezintă o totalitate de fapte întreprinse şi acte emise de notar, îndreptate spre stabilirea faptelor şi împrejurărilor necesare întocmirii şi executării actului notarial sau îndeplinirii procedurii notariale. Dispoziţiile prezentei legi cu privire la actul notarial sînt aplicabile şi acţiunilor notariale, în măsura în care legea nu prevede altfel."*
36. Conform art. 9 alin.(1)-(3) din Legea privind procedura notarială nr. 246 *" întocmirea actului notarial se suspendă în baza încheierii instanţei de judecată. Suspendarea întocmirii actului notarial încetează în baza încheierii irevocabile de anulare a măsurii de asigurare a acţiunii notariale sau în temeiul hotărîrii judecătoreşti definitive. La cererea scrisă a persoanei care justifică un interes legitim, notarul, prin încheiere, poate suspenda pentru o singură dată întocmirea actului notarial pe un termen de pînă*

la 30 de zile, informînd solicitantul despre necesitatea prezentării încheierii instanţei de judecată privind suspendarea întocmirii actului notarial. Dacă pînă la expirarea termenului, persoana interesată nu va prezenta notarului încheierea instanţei de judecată privind suspendarea întocmirii actului notarial sau îndeplinirii acţiunii notariale, notarul întocmeşte actul sau îndeplineşte acţiunea notarială solicitată".

37. Totodată, alin. (4) a articolului indicat stabilește că *"notarul din oficiu, prin încheiere, amînă întocmirea actului notarial sau a acţiunii notariale dacă documentele prezentate trezesc îndoieli cu privire la autenticitatea sau valabilitatea lor. În acest caz, notarul va reţine actele prezentate şi va expedia autorităţilor competente demersurile necesare. Întocmirea actului notarial sau îndeplinirea acţiunii notariale amînate va fi reluată după primirea răspunsului privind autenticitatea sau valabilitatea actelor".*
38. Potrivit art. 10 din Legea privind procedura notarială „ *Amînarea, suspendarea sau refuzul poate fi exprimat părţilor în formă verbală sau, în scris, sub formă de încheiere. În termen de 10 zile lucrătoare din momentul comunicării cererii de eliberare a încheierii de amînare, suspendare sau refuz, notarul va emite încheierea care va cuprinde obligatoriu data emiterii, numele şi prenumele notarului, datele solicitantului actului notarial, actul notarial solicitat, motivele de fapt şi de drept ale amînării, suspendării sau refuzului, cu invocarea temeiului legal, calea de atac şi termenul de exercitare a încheierii. Cererea de eliberare a încheierii de amînare, suspendare sau refuz va cuprinde: informaţia cu privire la tipul actului sau acţiunii solicitate şi documentele prezentate pentru întocmirea actului notarial sau îndeplinirea acţiunii notariale. Documentele enumerate în cerere se anexează la aceasta."*
39. Art. 30 alin. (2) lit. a) din aceeași Lege indică că *„Se supun autentificării notariale următoarele acte juridice declaraţia de acceptare sau de renunţare la moştenire."*
40. Conform art. 70 alin. (2) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018 „*Procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorale a oricărui dintre succesibili, a creditorilor masei succesorale, a legatarilor, a executorilor testamentari, a autorităților tutelare, organelor fiscale, precum și a oricărei alte persoane care justifică un interes legitim."*
41. În acord cu art. 72 alin. (2) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018 „*Declaraţia de acceptare sau de renunţare la succesiune se autentifică după deschiderea succesiunii."*
42. Potrivit art. 73 din aceeași Lege *„ Eliberarea certificatului de moştenitor se poate suspenda de către notar la cerere, iar în cazul prevăzut la lit. c) – din oficiu, prin încheiere, dacă: a) succesibilii îşi contestă unii altora calitatea; b) moştenitorii sau alte persoane interesate prezintă dovada că s-au adresat instanţei de judecată pentru stabilirea drepturilor lor; c) există dubii rezonabile privind cercul de moştenitori. În încheierea de suspendare se indică temeiul suspendării şi calea de atac. La cererea părţilor, notarul va putea elibera certificatul de moştenitor daca se constată încetarea cauzelor care au determinat suspendarea."*
43. În acest context Colegiul notează că asigurarea acțiunii civile constă dintr-o totalitate de măsuri silite temporare, dispuse de către judecător sau instanța de judecată la solicitarea părții interesate, menite să garanteze executarea efectivă a unei hotărâri judecătorești definitive și aceste măsuri au următoarele particularități: sunt urgente; au un caracter

temporar; au drept scop apărarea drepturilor patrimoniale ale solicitantului; urmează să fie în concordanță cu obiectul acțiunii.

44. Indiferent de forma aplicabilă, măsura asiguratorie ține de substanța obiectului acțiunii, judecătorul urmând să o dispună doar în cazul în care, în mod plauzibil, se afirmă un risc al unei eventuale imposibilități de executare, sarcina probațiunii întru aplicarea măsurii de asigurare fiind pusă pe seama solicitantului, care urmează să prezinte probe pertinente și să justifice necesitatea asigurării acesteia, iar aprecierea pericolului ținut de substanța obiectului acțiunii este la latitudinea instanței de judecată.
45. Astfel, Colegiul subliniază că pentru a dispune aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii este necesar ca judecătorul sau instanța de judecată să stabilească, în baza probelor și argumentelor prezentate de reclamant, că neluarea unor astfel de măsuri ar putea face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.
46. În această ordine de idei, Colegiul reține că stabilirea oricărei restricții față de pârât, prin măsurile de asigurare a acțiunii, se permite doar în cazuri excepționale, în baza unor temei expres prevăzute de Codul de procedură civilă.
47. Colegiul relevă că la pronunțarea încheierii privind aplicarea măsurilor de asigurare sau neaplicarea acestora, judecătorul urmează să verifice: raționalitatea și temeinicia cerințelor solicitantului despre aplicarea măsurilor de asigurare; probabilitatea cauzării unui prejudiciu solicitantului în cazul neaplicării măsurilor de asigurare; dacă există pericolul in mora (pericol de dispariție, degradare, înstrăinare, risipire a bunului sau proastă administrare); asigurarea unui echilibru între părțile cointeresate; preîntâmpinarea atingerii intereselor publice sau a intereselor unor terți în cazul aplicării măsurilor de asigurare; în ce măsură modalitatea de asigurare a acțiunii solicitate este în corelație cu obiectul acțiunii înaintate și dacă aceasta va asigura realizarea de facto a scopului măsurilor de asigurare.
48. În același timp, asigurarea acțiunii trebuie să corespundă scopului legitim şi să fie proporțională, adică ingerințele în drepturile pârâtului trebuie să fie echilibrate într-o măsură rezonabilă de protecția anticipată a drepturilor reclamantului.
49. Astfel, Colegiul notează că obiectul litigiului dedus judecății îl constituie constatarea și declararea cu efect retroactiv a nulității testamentului nr. 1-516 din 6 octombrie 2022, autentificat de notarul public*****; declararea pârâtului Lozan Andrei ca fiind nedemn cu decăderea lui din dreptul de moștenire, inclusiv din dreptul de a dispune de patrimoniul succesoral; a considera că din momentul deschiderii moștenirii, devoluțiunea a avut loc în folosul lui Potapkin Igori, constatînd și recunoscând astfel dreptul acestuia la moștenire.
50. Prin cererea de asigurare a acțiunii, reclamantul/intimat a solicitat suspendarea sau amânarea întocmirii actului notarial și îndeplinirii acțiunii notariale și, anume: autentificarea notarială a acceptării calității de moștenitor de către Lozan Andrei; emiterea și eliberarea certificatului de moștenitor pe numele pîrîtului Lozan Andrei în baza dosarului succesoral a defunctului *****, pînă la emiterea încheierii irevocabile de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii notariale sau în temeiul hotărâri judecătorești definitive.
51. Fiind investită cu soluționarea cererii de asigurare, prima instanță a admis-o în sensul formulat.

52. Aşadar, analizând încheierea supusă recursului, materialele cauzei şi motivele invocate de recurent, Colegiul constată că instanța de fond eronat a reținut starea de fapt și a aplicat cadrul legal situației.
53. Colegiul menționează că atât autentificarea declarației cu privire la acceptarea moștenirii, cât și eliberarea certificatului de moștenitor sunt acte notariale, care pot fi suspendate și prin încheierea notarului și în baza încheierii instanţei de judecată.
54. Prin încheierea notarului poate fi suspendată întocmirea actului notarial o singură dată și numai pe un termen de pînă la 30 de zile, notarul informînd solicitantul despre necesitatea prezentării încheierii instanţei de judecată privind suspendarea întocmirii actului notarial. Dacă pînă la expirarea termenului, persoana interesată nu va prezenta notarului încheierea instanţei de judecată privind suspendarea întocmirii actului notarial, notarul întocmeşte actul.
55. Totodată, notarul, poate suspenda prin încheiere, eliberarea certificatului de moștenitor dacă: a) succesibilii își contestă unii altora calitatea; b) moştenitorii sau alte persoane interesate prezintă dovada că s-au adresat instanței de judecată pentru stabilirea drepturilor lor; c) există dubii rezonabile privind cercul de moştenitori.
56. Totodată, notarul, poate suspenda eliberarea certificatului de moștenitor la cerere, iar în cazul când există dubii rezonabile privind cercul de moştenitori și din oficiu.
57. Suspendarea întocmirii actului notarial încetează în baza încheierii irevocabile de anulare a măsurii de asigurare a acţiunii notariale sau în temeiul hotărîrii judecătoreşti definitive, iar în cazul certificatului de moștenitor și la încetarea cauzelor care au determinat suspendarea.
58. Dacă suspendarea întocmirii actului notarial constituie competența atât a notarului, cât și a instanței de judecată, atunci amânarea întocmirii actului notarial reprezintă competența exclusivă a notarului.
59. În același timp, procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorale a oricărui dintre succesibili.
60. La caz, instanța de recurs reține că la data adresării lui Potapkin Igori cu prezenta cerere de chemare în judecată împotriva lui Lozan Andrei, notarul***** deja deschisese procedura succesorală în urma decesului lui ***** la declarația de acceptare a succesiunii depuse de Lozan Andrei, planificând în prealabil și data pentru eliberarea certificatului de moștenitor.
61. Astfel, în situația în care notarul***** a autentificat deja cererea lui Lozan Andrei cu privire la deschiderea procedurii succesorale și în baza acesteia a fost deschisă procedura succesorală notarială, prima instanță eronat a suspendat autentificarea notarială a acceptării calității de moștenitor de către Lozan Andrei, or, autentificarea notarială a cererii de acceptare a succesiunii este un act formal care nu stabilește drepturi patrimoniale, prin aceasta s-ar încălca dreptul la moștenire al succesibilului, posibilele litigii privesc eliberarea certificatului de moștenitor, nu acceptarea propriu-zisă.
62. Mai mult, acceptarea moștenirii este un act unilateral prin care succesibilul declară că își asumă drepturile și obligațiile patrimoniale ale defunctului, iar stabilirea calității de moștenitor este rezultatul unei analize efectuate de notar pe baza documentelor prezentate și, dacă este necesar, pe baza unei hotărâri judecătorești.

63. Respectiv, suspendarea autentificării declarației de acceptare a moștenirii este, în principiu, imposibilă, deoarece notarul doar constată voința succesibilului de a accepta moștenirea.
64. În același timp, Colegiul civil remarcă că scopul măsurilor de asigurare este de a conserva o anumită situație legală sau de fapt pentru a proteja drepturile părții interesate.
65. Astfel, Colegiul civil, reținând că prin acțiunea formulată Potapkin Igori a contestat calitatea de moștenitor a lui Lozan Andrei, constată existența riscului imposibilității punerii în executare a eventualei hotărâri judiciare de admitere a acțiunii, ținând cont de faptul că pretențiile formulate în prezentul litigiu vizează patrimoniul succesoral rămas după decesul lui *****, decedat la ***** și de existența pericolului de înstrăinare a acestuia.
66. Astfel, Colegiul civil concluzionează ca fiind întemeiată cerința cu privire la suspendarea eliberării certificatului de moștenitor legal.
67. Aici urmează de scos în evidență că măsura de asigurare a acțiunii reprezentă în esență o modalitate de conservare a situației până la examinarea în fond a acțiunii, fără a se interveni în raporturile juridice, realizate până la dispunerea măsurii de asigurare a acțiunii.
68. De asemenea Colegiul civil atestă că deși reclamantul a solicitat suspendarea sau amânarea întocmirii actului notarial și îndeplinirii acțiunii notariale, prima instanță nu s-a expus asupra cererii de amânare a întocmirii actului notarial și îndeplinirii acțiunii notariale prin prisma faptului că aceasta reprezintă competența exclusivă a notarului.
69. În concluzie, Colegiul civil consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral încheierea primei instanţe şi de a soluționa prin decizie problema în fond, prin pronunţarea unei soluții de admitere parțială a cererii de asigurare a acțiunii, prin suspendarea eliberării certificatului de moștenitor, cu respingerea în rest a solicitărilor înaintate, ca neîntemeiate.
70. În conformitate cu art. 427 lit. c) și art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de avocatul Chirica Iurie în interesul lui Lozan Andrei.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iunie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Potapkin Igori împotriva lui Lozan Andrei și notarului public***** cu privire la constatarea nulității testamentului nr. 1-516 din 6 octombrie 2022, declararea lui Lozan Andrei ca fiind nedemn cu decăderea din dreptul de moștenire, recunoașterea dreptului la moștenire a lui Potapkin Igori și compensarea cheltuielilor de judecată, și, soluționând prin decizie problema respectivă, se adoptă o soluție nouă prin care:

Se admite parțial cererea înaintată de avocatul Chirica Iurie în interesul lui Lozan Andrei cu privire la asigurarea acțiunii și se aplică măsura de asigurare a acțiunii sub forma suspendării eliberării certificatului de moștenitor pe numele lui Lozan Andrei, în cadrul dosarului succesoral deschis după decesul lui ***** la *****, în rest cererea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Ala Malîi

Roman Pascari